

LICHAMELIJKE **MAGAZINE** *opvoeding*

BIJLAGE Jaargang 106 | december 2018

BIJLAGE

**INHOUDSOPGAVE VAN DE
106DE JAARGANG 2018**

kvlo.nl

 KVLO

Inhoudsopgave 2018

Auteurs

Marian van Aken

Junior Challenge Almere

2 26

Monique van Ark en Corine Visser

De vakleerkracht als veranderaar (1)

5 8

De vakleerkracht als veranderaar (2)

6 46

Hans Barmantlo en Joep van de Ven

Op naar een nieuw vakwerkplan

9 34

Hilde Bax

Stimuleren actieve leefstijl doe je samen; SALVO-aanpak

1 44

Pedagogische bekwaamheden van de leraar lichamelijke opvoeding, wat vinden leerlingen daarvan?

4 40

Paul Beenen, Floor Bosch en Harold Hofenk

Healthy Ageing zet de transitie in!

5 14

Rogier Beliën

ALO-opleiding Hogeschool NCOI in deeltijd

2 40

Robin Beukhof

Aan de slag met een digitaal (s)portfolio

4 28

Lars Boere (met een inleiding van Diana Hoefakkers)

Stage lopen op een ROSA-school

6 14

Lars Borghouts, Menno Slingerland en Bregje van Dijk-van Eijck

Lessen study: een effectieve methode voor professionalisering?

5 16

Lars Borghouts en Gwen Weeldenburg

Models-Based Physical Education: de volgende stap voor de lichamelijke opvoeding

7 4

Max van Boxel

Persoonsvorming, een complex begrip!

1 48

Lars Breum Christiansen en Pernille Lund-Cramer

Brain Breaks During Lessons

1 12

Cors van den Brink

Bewegingsonderwijs als basis van een leven lang actief blijven

1 40

Teaching Games for Understanding als spel gecentreerde benadering

3 site

Auteurs

Cors van der Brink en Corina van Doodewaard

Risicovol spelen als uitdaging

4 site

Berend Brouwer

Vernieuwingsscholen en bewegingsonderwijs

3 6

The Future of Education and Skills - een project van de OECD

9 12

Bart Crum

Physical literacy door de ogen van Bart Crum

6 site

Ad van Dam

Roze in de gymzaal

5 52

Rob de Decker

'Sport and Nature'

1 9

Hans Dijkhoff

Doorpakken!

2 44

Spring High; nieuwe onderwijsvorm in Nieuw-West
Bijzondere leerstoel LO: stand van zaken/ Interview met Kristine De Martelaer en Katrijn Opstoel

3 12

Ouderparticipatie in de gymles

5 44

Wie houdt zich internationaal bezig met PE?

8 site

Het EUPEA-forum in Den Haag, interview met Claude Scheuer

9 6

9 10

Hans Dijkhoff en Jan Rijpstra

"Het leven hangt van toevalligheden aan elkaar"

6 40

Interview met Bart Crum

Hans Dijkhoff en Ton de Ruijter

Begeleiding tijdens de stage in het vierder jaar in Amsterdam

6 8

Corrie van Dongen e.a.

Collega's overzee in Malawi

6 site

Floor te Dorshorst

De efficiëntie en het effect van het gebruik van pictogrammen

7 site

Marlijn Dros en Raymond Lempers

Een kijkje in de gymzaal van.. NCOI opleidingen

6 32

Kim Entius en Krystle Kors

Gymles als KIC-start voor sociale vaardigheden

3 18

Carolien van Eycken, e.a.

Leren en onderwijzen na een workshop crawl

1 23

Auteurs	Nr	Pag.
Wiebe Faber Tutorgym	8	17
Ronald de Graaff Fenna en de hoge lat	4	52
Theo de Groot en Jaap Verhagen De kracht van het arrangement (1)	9	26
Marloes Hagemans en Peter Iserbyt Be Active After School (BAAS)	3	38
Ivy van Hagen De impact van Olympic Moves	2	8
Johan Harlaar Schoolzwemmen	2	28
Chris Hazelebach De klas als piste	6	21
Erik Hein Fysiek ingrijpen? Hoe doe je dat?	2	19
Eric Herber Nieuwe toestellen: '[kju:b]'	2	36
Tilly de Jong en Goof Buijs Udeskole, uitdagende gymzalen en spelen	1	6
Alen Kalecija Wie kaatst kan de bal verwachten Handleiding methodische leerlijn kaatsend voetballen tegen een muur	4	36
Dave van Kann en Lars Borghouts Master Sport- en Bewegingsonderwijs: LO-specifieke master nu ook in voltijd	1	46
Jens van der Kerk en Wouter Schols Rol voor LO'ers bij de vereniging?	4	16
Frank de Kok en Gwen Weeldenburg Sport Education Model: Iedere leerling doet ertoe!	7	38
Marlène Konijn Doelen stellen in de les LO	6	49
Steeff Kraan Kiezen of delen? Kleine gymzaal? Maak 'm groter!	7	30
Christa Krijgsman e.a. Cijfers en motivatie van leerlingen in de les LO	9	30
Christa Krijgsman e.a. Cijfers en motivatie van leerlingen in de les LO	4	13
Aukje van Kuiken Wonen en werken op Sint Maarten	2	14

Auteurs	Nr	Pag.
Walter Leurink Evenementenmanagement	2	11
Lauren Liew Hie & Jora Wolfgram Blessureleed	5	site
Patrick Looijen Bijdragen aan de gemeenschap; bewegend participeren	8	20
Jo Lucassen Erasmus+: stimulans voor Physical Education onderzoek en kennisuitwisseling	9	site
Jo Lucassen en Eveline Dollee Op weg naar een Monitor voor LO en schoolsport in Europa	8	41
Anne Luderus en Frank Jacobs Een 'caring climate' in de les is gunstig voor de motivatie	4	10
Gonneke van Luttkhuizen LO in het land van IKEA	9	22
Maarten Massink Tweetalig onderwijs en LO	1	27
Sportdagen in samenhang met leerplan	2	32
<i>Curriculum.nu</i> van start (redactie M. Massink)	3	42
Motiveren van leerlingen in de praktijk	4	23
<i>Curriculum.nu</i> van start (2) (redactie M. Massink)	4	44
Mooi weer ...lekker softballen!	5	31
Instruction models for physical education: cooperative learning	7	17
Ouderparticipizza	8	6
Contacten over de grens en LO	9	17
Maarten Massink, quotes van Job Zwaan Ervaringen met stagebegeleiding	6	25
Inge Molenaar Vernieuwingsscholen; een beschouwing	3	8
Rune Mondt Je bent je eigen visitekaartje	6	34
Eline van der Net Vijf mbo-instellingen ontvangen kwaliteitskeurmerk internationalisering	1	21
Leon Neven <i>Curriculum.nu</i> op stoom	8	38
Leon Neven en Tineke Meens <i>Curriculum.nu</i> komt op stoom	5	40
Michiel van Nieuwstadt Leren met vallen en opstaan	3	site

Auteurs	Nr	Pag.
Manon Olthof 't Wylde leren	3	site
Katrijn Opstoel en Kristine De Martelaer Wat is TPSR en hoe kan ik dit in mijn LO-lesSEN toepassen?	7	34
Marilene van Overveld i.s.m. Dennis Witsiers Erasmusproject; ervaring opdoen vanuit een thema internationalisering	6	site
Anthony D. Pellegrini Give Children a Break	1	site
Tobias Peperkamp Het effect van niveaugroepen bij de les LO	3	47
Sebastiaan Platvoet De Sportdag, waarom eigenlijk?	2	6
Minke van Putten Feedback krachtig leermiddel bij Salomo	7	site
Ferdi Roelofs Het succes van het Finse onderwijs	3	10
Sandra Roelofsen Ruimte voor de leraar: noodzaak bij vernieuwing Het professioneel statuut in de praktijk	3 7	15 12
Herman Rotting Voorjaarsbijeenkomst 2018 Anders Actieven in Leeuwarden	6	site
Lieve Schaap Alumnivereniging van de ALO	6	12
Oscar Scipio Het bewegingsontwerp PO 2019	9	9
Menno Slingerland en Denise van Pelt Professionalisering van docenten LO in Nederland	5	11
Wietse Slort LO-docent, gebruik je mogelijkheden	4	site
Daniel Spanjaard Flipped Classroom brengt meer rendement in LO	8	28
Rins Sparnaaij Sterk in vertrouwen: de leeromgeving op maat	5	27
Ivo van der Spek Basketballen met teamafspraken motiveert leerlingen	4	32
Michel Spittje Werken met het Sport Education Model	7	site

Auteurs	Nr	Pag.
Jorieke Steenaart Straks voor de klas	6	6
Els van Strijp 'Tikkie!' Miss, what is that?	5	site
Sake Swart Internationalisering op de Montessori High School	1	16
Jacqueline Tangelder Doe mee aan één van de WK's voor VO-scholen	1	20
Jan Willem Teunissen Bij HAN Sport en Bewegen is de student aan zet	6	10
Bjorn Verheul Aan de slag met iDoceo	6	29
Adri Vermeer en Piet van der Klis Doelen van bewegingsonderwijs Doelen van bewegingsonderwijs (2)	5 6	42 17
Herman Verveld "Ik ben niet zo belangrijk"	8	12
Karel Verweij Over de ongewenste gevolgen van Club Extra De inbreng van leerlingen met deskundigheid 'bekleden'	3 8	28 9
Corine Visser Eerste tussenproduct bewegen en sport van <i>curriculum.nu</i> Tweede tussenproduct bewegen en sport van <i>curriculum.nu</i> De vakgroep coördinator als spin in het web Extra beweegmomenten tijdens een schooldag (1) Aan de slag met extra beweegmomenten tijdens een schooldag (2a)	4 6 6 8 9	20 38 site 34 42
Corine Visser en Hans Dijkhoff Minitrampoline springen in het basisonderwijs (1) Minitrampoline springen in het basisonderwijs (2) Minitrampoline springen in het basisonderwijs (3)	1 2 3	31 24 32
Corine Visser en Jeroen Steeman Winnaar ontwerpwedstrijd 'Neo-klassikale gymles'	6	site
M. Waal en M. Graal Twintig jaar basisdocument BO, volwassen of bejaard	9	38
Tim Walker How Finland Keeps Kids Focused Through Free Play	1	site
Danny Wals Ruis in de gymles	8	24

Gwen Weeldenburg

Spelgecentreerde modellen

7 7

Gwen Weeldenburg, Lars Borghouts en Menno Slingerland

Toolbox voor een motiverend leerklimaat

4 6

Gwen Weeldenburg en Daan Geelen

Vakdidactisch model Spelinzicht: het ontwerpen van uitdagend spelonderwijs

7 24

Kaj Weijters

Outdoor als praktijkvak in het vmbo (2)

3 21

Outdoor als praktijkvak in het vmbo (2)

3 site

Bart van Wensen

Samenwerking op wijkniveau

4 48

Mark van Wesemael

Een kijkje in de gymzaal van...

1 35

Werken op een Daltonschool

3 24

Imke Wolven, Judith Kamps, Steven Mauw e.a.

Hoe creëer je een veilige testomgeving in de gymzaal?

5 48

Yiri Wuller

Lacrosse geschikt voor school

5 35

Kay van Wunnik

Sport en bewegen als onderdeel van opvoeding

2 site

Artikelen op KVLOmagazine.nl

Stimuleren actieve leefstijl doe je samen; SALVO-aanpak

1

Give Children a Break

1

How Finland Keeps Kids Focused Through Free Play

1

Persoonsvorming, een complex begrip! Hoe denkt de vakwereld hierover?

1

Nieuwe toestellen: '[kju:b]'

2

Sport en bewegen als onderdeel van opvoeding

2

Leren met vallen en opstaan

3

't Wylde leren

3

Spring High; nieuwe onderwijsvorm in Nieuw West

3

Outdoor als praktijkvak in het vmbo (2)

3

Over de ongewenste gevolgen van Club Extra

3

Teaching Games for Understanding als spel

3

gecentreerde benadering

3

Risicovol spelen als uitdaging

4

Pedagogische bekwaamheden van de leraar

4

lichamelijke opvoeding, wat

4

vinden leerlingen daarvan?

4

LO-docent, gebruik je mogelijkheden

4

Handleiding methodische leerlijn kaatsend

4

voetballen tegen een muur

4

'Tikkie!' Miss, what is that?

5

Spelen is een effectief middel

5

Blessureleed

5

Waarom een vakleerkracht een daling van het bewegingsniveau niet kan voorkomen?

5

Voorjaarsbijeenkomst 2018 Anders Actieven in Leeuwarden

6

Collega's overzee in Malawi

6

Winnaar ontwerpwedstrijd 'Neo-klassikale gymles'

6

De vakgroepcoördinator als spin in het web

6

Erasmusproject; ervaring opdoen vanuit een thema internationalisering

6

Physical literacy door de ogen van Bart Crum

6

Interview met Ivy van Hagen

6

Interview met Nathalie Termorshuizen

6

Werken met het Sport Education Model

7

Feedback krachtig leermiddel bij Salomo

7

De efficiëntie en het effect van het gebruik van pictogrammen

7

Ouderparticipatie in de gymles

8

Erasmus+: stimulant voor Physical Education onderzoek en kennisuitwisseling

8

Erasmus+: stimulant voor Physical Education onderzoek en kennisuitwisseling

9

Boeken*Motiverend coachen in de sport*

1 43

Motiveren is te leren

4 54

De Kick van Kickboksen

7 43

En verder

Stimuleren actieve leefstijl doe je samen; SALVO-aanpak

1 44

Master Sport- en Bewegingsonderwijs: LO-specifieke master nu ook in voltijd

1 46

Persoonsvorming, een complex begrip!

1 48

ALO-opleiding Hogeschool NCOI in deeltijd

2 40

Doorpakken!

2 44

Gymles als KIC-start voor sociale vaardigheden

3 18

Be Active After School (BAAS)

3 38

Curriculum.nu van start

3 42

Het effect van niveaugroepen bij de les LO

3 47

Eerste tussenproduct bewegen en sport van *curriculum.nu*

4 20

Pedagogische bekwaamheden van de leraar

4 40

lichamelijke opvoeding, wat vinden leerlingen daarvan?

4 40

Curriculum.nu van start (2)

4 44

Samenwerking op wijkniveau

4 48

Fenna en de hoge lat

4 52

Curriculum.nu komt op stoom

5 40

Doelen van bewegingsonderwijs

5 42

Hoe creëer je een veilige testomgeving in de gymzaal?

5 48

Roze in de gymzaal

5 52

Doelen van bewegingsonderwijs (2)

6 17

Tweede tussenproduct bewegen en sport van *curriculum.nu*

6 38

De vakleerkracht als veranderaar (2)

6 46

Doelen stellen in de les LO

6 49

Het professioneel statuut in de praktijk

7 12

TeamNL Talentdag: Heeft jouw leerling het in zich?!

7 42

Extra beweegmomenten tijdens een schooldag (1)

8 34

Curriculum.nu op stoom

8 38

Op weg naar een Monitor voor LO en schoolsport in Europa
 Het bewegingsontwerp PO 2019
 Op weg naar een nieuw vakwerkplan
 Aan de slag met extra beweegmomenten tijdens een schooldag (2a)

In Memoriam

Henk Statema, erelid van de KVLO

Interview

Bijzondere leerstoel LO: stand van zaken/ Interview met Kristine De Martelaer en Katrijn Opstoel
 "Het leven hangt van toevalligheden aan elkaar"
 Interview met Bart Crum
 Interview met Ivy van Hagen
 Interview met Nathalie Termorshuizen
 Het EUPEA-forum in Den Haag, interview met Claude Scheuer

Mery Graal

Cijfers
 Sportdag
 Vernieuwend onderwijs: cijfers de deur uit!
 Alleen beroemde gymleraren hangen aan de Wall of Fame
 Mery is modern
 Helikopterouders
 Van de regen in de drup

Nieuws

Door Hans Dijkhoff

Inspiratiemiddag; Breaks; *Curriculum.nu*; Contributie; Piet Moerman overleden
 Zilveren beeld; Gezocht: filmbeelden van vroeger
 De 'Anders Actieven' dag; Voorjaarsvergadering 2018; Peter Snijders Blok erevoorzitter van AGOV
 Acties in het PO; Nieuwe Europese privacywet; Acties in het VO; Sollicitatietips; Gouden speld
 Rooster van aftreden hoofdbestuur van KVLO; 1000^e themacertificaat Gezonde School PO!; Bereikbaarheid ureau KVLO in de zomervakantie; (Zelf-)assessment op kvloberoepsprofiel.nl; Fitlight Trainer - geavanceerd spel- en trainingssysteem
 Ontvang een deel van je contributie terug!; Najaarsactiviteit Anders Actieven; Dag van LO 2019
 Meenemen oude portfolio lerarenregister; Ontvang een deel van je contributie terug!; Olympic Moves; Wintervergadering
 Meenemen oude portfolio lerarenregister; Opzeggen lidmaatschap voor 1 december 2018; Bureausluiting tijdens kersvakantie; Noorderskireis 2019; Bob Mirck overleden
 Topics 2019; Oldactiononderzoek; Data Nationale Sportweek 2019 bekend; Kees van Tilborg Erelid; Contributie opnieuw vastgesteld

Nr	Pag.
8	41
9	9
9	34
9	42
4	19
5	44
6	40
6	site
6	site
9	9
1	54
2	48
3	51
4	55
7	44
8	44
9	45
1	55
2	50
3	54
4	58
5	58
6	54
7	46
8	46
9	46

Onderwijs

Helpdesk; In het nieuws
 Help ik krijg een nieuwe gymzaal; Sportdagen;
 In het nieuws
 Gepersonaliseerd leren, toegepast; PTA van LO2
 Formatief evalueren bij BSM; Scholing; In het nieuws
 Veranderen doe je zo!; In het nieuws, Helpdesk
 Het samenspel van drie leerdomeinen, och wat ingewikkeld!; In het nieuws
 Indrukken van het rondetafelgesprek bewegingsonderwijs; Groeps grootte; Even voorstellen
 BSM- en LO2-studiedag; Temperatuur in de zaal
 Investeren in bewegingsonderwijs loont; Kleding en schoeisel wel of niet vergoed?; Vertrek Marja Nieuwenhuis bij de KVLO

Praktijk

Leren en onderwijzen na een workshop crawl
 Tweetalig onderwijs en LO
 Minitrampoline springen in het basisonderwijs (1)
 Een kijkje in de gymzaal van Mark van Wesemael
 Fysiek ingrijpen? Hoe doe je dat?
 Minitrampoline springen in het basisonderwijs (2)
 Junior Challenge Almere
 Schoolzwemmen
 Sportdagen in samenhang met leerplan
 Nieuwe toestellen: '[kju:b]'
 Outdoor als praktijkvak in het vmbo (2)
 Werken op een Daltonschool
 Over de ongewenste gevolgen van Club Extra
 Minitrampoline springen in het basisonderwijs (3)
 Motiveren van leerlingen in de praktijk
 Aan de slag met een digitaal (s)portfolio
 Basketballen met teamafspraken motiveert leerlingen
 Wie kaatst kan de bal verwachten
 Een kijkje in de gymzaal van... Nick Keijser
 Sterk in vrouwen: de leeromgeving op maat
 Mooi weer ...lekker softballen!
 Lacrosse geschikt voor school
 De klas als piste
 Ervaringen met stagebegeleiding
 Aan de slag met iDoceo
 Een kijkje in de gymzaal van.. NCOI Opleidingen
 Je bent je eigen visitekaartje
 Instruction models for physical education: cooperative learning
 Vakdidactisch model Spelinzicht: Het ontwerpen van uitdagend spelonderwijs
 Kiezen of delen?
 Tutorgym
 Bijdragen aan de gemeenschap; bewegend participeren
 Ruis in de gymles
 Flipped Classroom brengt meer rendement in LO
 Contacten over de grens en LO
 LO in het land van IKEA
 De kracht van het arrangement (1)
 Kleine gymzaal? Maak 'm groter!

Nr	Pag.
1	39
2	39
3	37
4	39
5	39
6	37
7	33
8	33
9	33
1	23
1	27
1	31
1	35
2	19
2	24
2	26
2	28
2	32
2	36
3	21
3	24
3	28
3	32
4	23
4	28
4	28
4	32
4	36
5	23
5	27
5	31
5	35
6	21
6	25
6	29
6	32
6	34
7	17
7	24
7	30
8	17
8	20
8	24
8	28
9	17
9	22
9	26
9	30

Recht

Door de juristen

	Nr	Pag.
Filmen en fotograferen tijdens de les	1	22
Schriftelijke berisping	2	18
Schorsing als ordemaatregel in het voortgezet onderwijs	3	20
Ouderschapsverlof	4	22
Aansprakelijk of niet	5	22
In ontvangst nemen en bewaren van sieraden en telefoons	6	20
Maakt nieuw wetsvoorstel einde aan slapende dienstverbanden?	7	15
De uitzendkracht en arbeidsvoorwaarden	7	16
Ouderbetrokkenheid	8	16
Is de docent LO (vakleerkracht) verplicht om in het bezit te zijn van een EHBO-diploma?; Pensioen en seniorenverlof; Mag de LIO (leraar in opleiding) zelfstandig lesgeven (PO en VO)?	9	16

Scholing

Studiedag speciaal en praktijk onderwijs 2018 in Zwolle	1	52
Verdiepingscursus - Hoe blijft gym geven leuk	2	49
Inspiratiebijeenkomst - Stilstaan bij jezelf en de ander	3	52
Studiedag BSM en LO2	4	56
Unieke Masterclass over effectiever contact met kinderen van Steven Pont	5	57
Studiedag basisonderwijs 7 november 2018 in Amsterdam	6	53
Startersbijeenkomst	7	45
Landelijke studiedag voortgezet onderwijs	8	45
Masterclass - groepsdynamisch werken	9	46

Schoolsport

KVLO Golf Trophy 2018	2	47
Nieuwe Cursus Golf: van mikken naar Golf op school - van BO naar VO	3	41
Uitslag verkiezing van de 'Sportiefste (VSO)-school van Nederland'	5	19

Ter discussie

Waarom een vakleerkracht een daling van het bewegingsniveau niet kan voorkomen? M. Waal	5	site
Twintig jaar basisdocument BO, volwassen of bejaard?	9	38

Topics

Internationalisering	1	
Sportdagen/evenementen	2	
Vernieuwingsonderwijs/-scholen	3	
Motiverende leeromgeving	4	
Veranderingsprocessen	5	
Begeleiden van jonge docenten (in opleiding)	6	
Models-Based physical education	7	
Leerlingen- en ouderparticipatie	8	
LO over de grens	9	

Van het bestuur

Voordracht voorzitter KVLO	8	15
Contributieregeling 2019 (en meer)	9	40

Voorwoord

<i>door Jan Rijpstra</i>		
Doorpakken	1	5
Bezige bijen	2	5
Vernieuwing	3	5
Motiverende leeromgeving	4	5
Sport en gymnastiek moeten beter op elkaar aansluiten	5	5
Mevrouw Wennemars praat onzin	6	5
Tannie	7	5
Participeren	8	5
Tweede Kamer doe het goede!	9	5

